

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt (przewodniczący)
SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)
SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z protestu wyborczego R. M.
przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej,
przy udziale:
1) Prokuratora Generalnego,
2) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,
3) Przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej w W.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 listopada 2015 r.,

postanawia:

pozostawić protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

R. M. wniósł do Sądu Najwyższego protest „przeciwko ważności wyborów z dnia 25 października 2015 r. do Sejmu w okręgu wyborczym nr [...] w W. z uwagi naruszenie w wymienionym zarówno przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania oraz przez chętnie tolerowanie zapisów tego kodeksu i jego interpretacji dotyczącej w szkodliwy sposób dla niego, wskutek dotąd ignorowania np. Europejskiego Kodeksu Dobrej Praktyki Administracyjnej wydanego i podpisanego w Strasburgu w dniu 5 stycznia 2005 roku przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich P. N. D.”.

Państwowa Komisja Wyborcza przedstawiając swoje stanowisko zauważyła, że zarzut protestu sformułowany został sformułowany niejasno; można jedynie domniemywać, że wnoszący protest został z urzędu wymeldowany z pobytu stałego, wskutek powyższego w dniu wyborów nie figurował w żadnym rejestrze wyborców i nie został dopuszczony do głosowania. W opinii wnoszącego, wystarczającą przesłanką do umożliwienia mu głosowania jest posiadanie nr PESEL, bez wymagania dodatkowych dokumentów, tj. zaświadczenia o prawie do głosowania, którego by zażądała Obwodowa Komisja Wyborcza nr [...] w W.. Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśniła, że nie posiada informacji o zdarzeniu opisanym w proteście. Ustalenie faktów wymagałoby przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, do czego Państwowa Komisja Wyborcza nie jest uprawniona. Państwowa Komisja Wyborcza wskazała jednocześnie, że protest R. M. dotyczy nieumieszczenia jego nazwiska w spisie wyborców. W tej sprawie art. 37 § 2 Kodeksu wyborczego przewiduje możliwość wniesienia skargi do właściwego miejscowo sądu rejonowego. W związku z powyższym Państwowa Komisja Wyborcza wyraziła opinię, że protest R. M. podlega pozostawieniu bez dalszego biegu. Jak wynika z treści art. 28 § 1 i 5 w związku z art. 26 § 7 Kodeksu wyborczego, wyborca we wniosku o dopisanie do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania na obszarze gminy, w której stale zamieszkuje lub czasowo przebywa, musi wskazać nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL oraz - w przypadku wyborcy, który nie jest ujęty w żadnym rejestrze wyborców (np. nigdzie niezamieszkałego - bezdomnego) - adres jego ostatniego zameldowania na pobyt stały, w celu sprawdzenia, czy posiada on czynne prawo wyborcze oraz czy nie jest on ujęty w innym spisie wyborców. W przypadku podania przez wyborcę wymienionych wyżej danych we wniosku o dopisanie do spisu wyborców, złożonego w trybie art. 28 § 1 Kodeksu wyborczego, z wyjątkiem wyborów samorządowych, musi on zostać ujęty w spisie wyborców sporządzanym dla wybranego przez niego obwodu głosowania, bez konieczności podawania nawet adresu przebywania. Z uwagi na powyższe Państwowa Komisja Wyborcza wyraziła opinię, że zarzuty protestu są bezzasadne, a protest nie spełnia wymogów formalnych i jak wskazano wyżej, w opinii

Państwowej Komisji Wyborczej powinien pozostać pozostawiony bez dalszego biegu.

Okręgowa Komisja Wyborcza w W. wskazała, że skarżący nie złożył wniosku o dopisanie go do spisu wyborców, dlatego nie był ujęty na liście wyborców.

Również Prokurator Generalny zajął stanowisko, że protest powinien być pozostawiony bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 101 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów do Sejmu i Senatu na zasadach określonych w ustawie. Kodeks wyborczy stanowi, że wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty (art. 241 § 3). Przedmiotem zarzutów może być dopuszczenie się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub naruszenie przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów (art. 82 § 1). Stosownie natomiast do treści art. 243 § 1 Kodeksu wyborczego, Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest niespełniający warunków określonych w art. 241, a więc również taki, w którym nie przedstawiono lub nie wskazano dowodów, na których oparte zostały zarzuty.

Jak wynika z treści protestu, jego autor został wymeldowany z dotychczasowego miejsca zamieszkania i w dniu wyborów nigdzie nie był zameldowany, przez co nie został ujęty w spisie wyborców i nie mógł głosować. Odnośnie do zarzutu protestu R. M. dotyczącego nieumieszczenia jego nazwiska w spisie wyborców art. 37 § 2 Kodeksu wyborczego przewiduje możliwość wniesienia skargi do właściwego miejscowo sądu rejonowego. Zgodnie z art. 243 § 2 Kodeksu wyborczego Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest dotyczący sprawy, co do której w Kodeksie wyborczym przewiduje się możliwość wniesienia przed dniem głosowania skargi do sądu. Ponieważ ze skargi nie wynika,

aby w tej kwestii została wniesiona skarga do sądu rejonowego istniała podstawa do pozostawienia protestu R. M. bez dalszego biegu.

Ponadto należy wskazać, że zgodnie z przepisami Kodeksu wyborczego osoby nigdzie niezamieszkałe (bezdomne) mogą realizować swoje prawa obywatelskie w zakresie zarówno prawa do głosowania, tworzenia komitetu wyborczego oraz udzielania poparcia dla jego utworzenia, jak i do kandydowania. Osoby bezdomne - zarówno członkowie komitetu wyborczego, jak i osoby popierające utworzenie komitetu, zgłoszenie kandydata lub listy kandydatów oraz osoby kandydujące w wyborach i głosujące - zamiast adresu zamieszkania mogą podać adres, pod którym wpisane są do stałego rejestru wyborców. Zgodnie bowiem z art. 18 § 5 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy rejestr wyborców potwierdza prawo wybierania oraz prawo wybieralności. Stosownie do art. 19 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego wyborcy stale zamieszkali na obszarze gminy bez zameldowania na pobyt stały, w tym wyborcy nigdzie niezamieszkali (bezdomni) przebywający stale na obszarze gminy, wpisywani są do rejestru wyborców, jeżeli złożą w tej sprawie w urzędzie gminy pisemny wniosek. Wniosek powinien zawierać nazwisko, imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia oraz numer ewidencyjny PESEL wnioskodawcy oraz adres, pod którym zwykle przebywają. Jeżeli natomiast wskazanie takiego adresu jest niemożliwe, wówczas wskazany powinien zostać adres do korespondencji, z zastrzeżeniem, że wyborca ten faktycznie stale przebywa na obszarze tej gminy. W takim przypadku wyborcę wpisuje się do rejestru pod tym adresem, co powoduje ujmowanie z urzędu w spisach wyborców sporządzanych na konkretne wybory. W celu udziału w wyborach m. in. w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej wyborcy nigdzie niezamieszkali nie muszą być ujęci w rejestrze wyborców i mogą złożyć jedynie wniosek o dopisanie ich do spisu wyborców w wybranym przez nich obwodzie głosowania. Przepisy Kodeksu wyborczego, poza wyborami samorządowymi, nie uzależniają bowiem możliwości złożenia wniosku o dopisanie do spisu wyborców w trybie art. 28 § 1 Kodeksu wyborczego od konieczności ujęcia danego wyborcy w rejestrze wyborców. Jak wynika z treści art. 28 § 1 i 5 w związku z art. 26 § 7 Kodeksu wyborczego, wyborca we wniosku o dopisanie do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie

głosowania na obszarze gminy, w której stale zamieszkuje lub czasowo przebywa, musi wskazać nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL oraz - w przypadku wyborcy, który nie jest ujęty w żadnym rejestrze wyborców (np. nigdzie niezamieszkałego - bezdomnego) - adres jego ostatniego zameldowania na pobyt stały, w celu sprawdzenia, czy posiada on czynne prawo wyborcze oraz czy nie jest on ujęty w innym spisie wyborców. W przypadku podania przez wyborcę wymienionych wyżej danych we wniosku o dopisanie do spisu wyborców, złożonego w trybie art. 28 § 1 Kodeksu wyborczego, z wyjątkiem wyborów samorządowych, musi on zostać ujęty w spisie wyborców sporządzanym dla wybranego przez niego obwodu głosowania, bez konieczności podawania nawet adresu przebywania.

Ponieważ skarżący nie złożył wniosku o dopisanie go do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania należało uznać, że zarzuty protestu są bezzasadne, a protest nie spełnia wymogów formalnych i powinien pozostać pozostawiony bez dalszego biegu.

Z tych względów na podstawie art. 242 § 2 i art. 243 § 1 Kodeksu wyborczego orzeczono jak w sentencji.